

Interacțiunea dintre sectorul civil și sistemul penitenciar cu scopul creșterii aderenței la programul de tratament farmacologic cu Metadonă.

Rezultate și provocări în procesul implementării farmacoterapiei în Republica Moldova

Svetlana DOLTU

Centrul de Dezvoltare în Sănătate “AFI”

Sistemul penitenciar al RM

- **Cazuri noi HIV:**
2012 - 13 deținuți,
2013 - 21 deținuți.
- **Drogdependenți:**
2012- 364, inclusiv FTM – 59.
2013-385, inclusiv FTM- 63.
- **Condamnați conform art.217-219 al CP RM**
 - 2012 – 280 cazuri
 - 2013 – 320 cazuri

Constituit din 17 instituții penitenciare

- 5 Izolatoare de Urmărire Penală
- 1 spital penitenciar
- 11 penitenciare generale,

Capacitatea: 7425 locuri

La 01.01.2014 se aflau 6 834 deținuți, inclusiv:

- cu **TB** – 152 persoane
- cu **HIV SIDA** – 114 persoane
- cu **hepatite** – 300 persoane

Recomandările OMS despre HIV SIDA in sistemul penitenciar

Toți deținuții au dreptul la îngrijire medicală, inclusiv și la măsuri de prevenire, care sunt echivalente societății civile, fără discriminare de orice fel, în special pe baza de statutul lor juridic sau de naționalitate.

Administrația penitenciară este responsabilă pentru formularea și punerea în aplicare a măsurilor practice care vor contribui la crearea unui mediu mai sigur și pentru a reduce riscul de transmitere a HIV în rândul deținuților și a personalului.

Pachetul comprehensiv de servicii HIV/SIDA: 15 intervenții cheie

1. Informare, educare și comunicare.
2. Testare și consiliere voluntară HIV.
3. Tratament, îngrijire și suport.
4. Prevenire, diagnostic și tratament al tuberculozei.
5. Prevenirea transmiterii HIV de la mamă la făt
6. Aprovizionarea cu prezervative.
7. Prevenirea și tratamentul Infecțiilor cu transmitere sexuală.
8. **Prevenirea violenței sexuale.**
9. **Tratamentul Drog Adicției inclusiv farmacoterapie cu metadonă.**
10. Programe de schimb de ace și seringi.
11. **Vaccinare**, diagnostic și **tratamentul** hepatitelor virale.
12. Profilaxie post-expunere.
13. Prevenirea transmiterii HIV prin intermediul serviciilor medicale sau stomatologice.
14. **Prevenirea transmiterii prin tatuare, piercing și alte tipuri de penetrare a pielii.**
15. **Protejarea personalului de riscuri profesionale**

Date despre programele in domeniul sănătate

- **1999** – implementarea programului schimb de seringi și distribuire a prezervativelor
- **2001** - implementarea DOTS
- **2004** – deschiderea sectorului paliativ pentru izolarea pacienților cu TB MDR și deschiderea Centrului pentru TARV.
- **2005** – implementarea Farmacoterapiei cu metadonă și DOTS Plus.
- **2007** – deschiderea sectorului de supraveghere după tratamentul TB și lansarea Programului de continuitate a tratamentului TB după liberare
- **2008** – elaborarea recomandărilor metodice pentru coinfecția TB HIV la deținuți
- **2012** – implementarea GeneXpert și Programului de continuitate a tratamentului HIV după liberare
- **2013** – implementarea metodei rapide de diagnostic HIV pe salivă

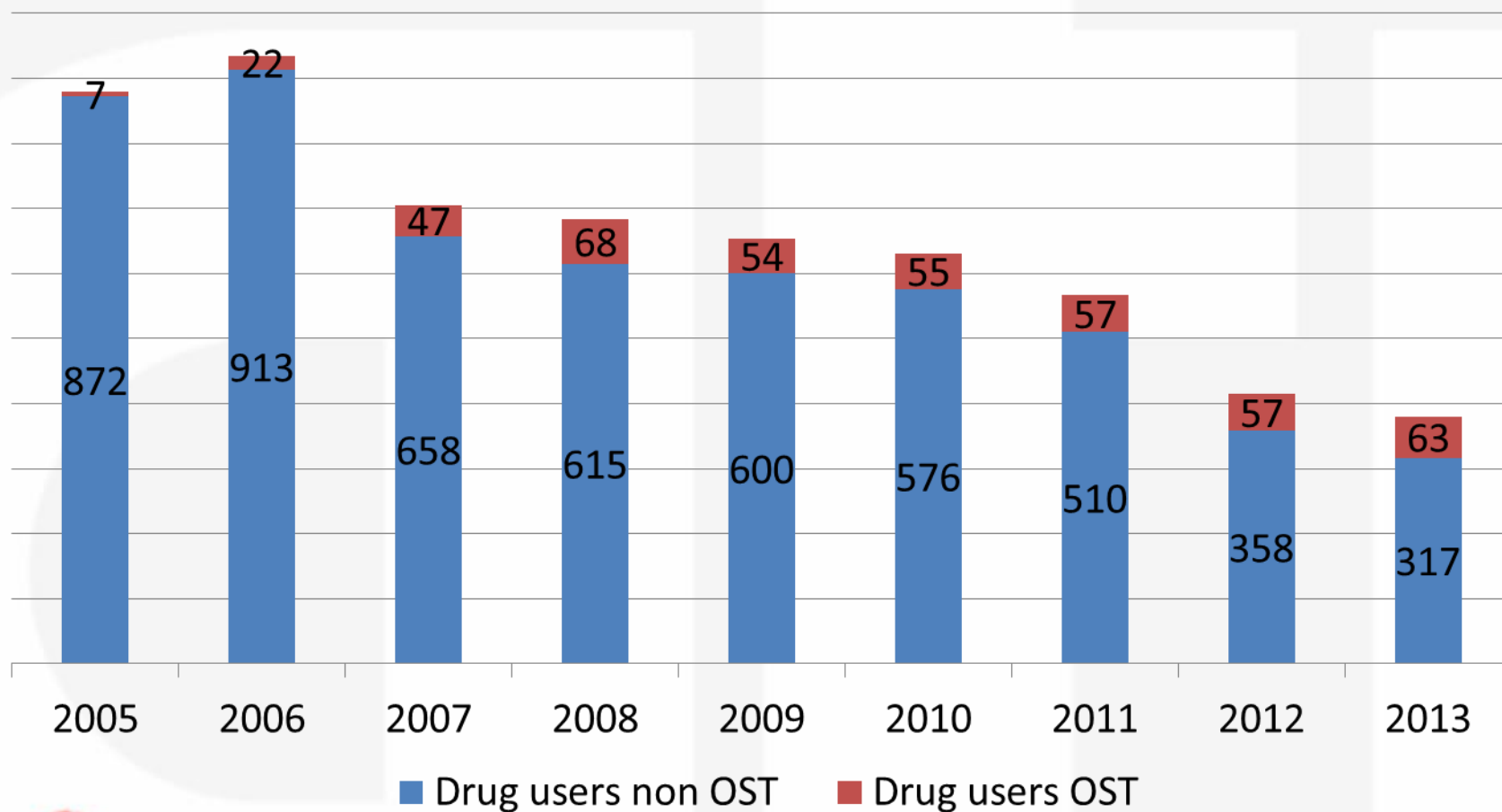
Contextul juridic al aplicării FTM în penitenciare

- Sistemul penitenciar este o parte integrată a Programului Național de Prevenire și Control al infecției HIV/SIDA - și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2011-2015, aprobat de Guvernul Republicii Moldova № 1143 din 16.12.2010.
- Hotărârea Guvernului nr.166 din 15.02.2005 ”cu privire la aprobarea Măsurilor de combatere a narcomaniei și narcobusinessului în anii 2005-2006” pct.62 – implementarea tratamentului substitutiv al persoanelor aflate în detenție, care suferă de narcomanie opiacee, cu scopul minimalizării comportamentului delicvent.
- Ordinul DIP nr.49 din 24.03.2005 Cu privire la aplicarea terapiei substitutive bolnavilor de narcomanie în penitenciarele RM. Anexa nr.1 cuprinde Regulamentul privind aplicarea terapiei substitutive la bolnavii de narcomanie.
- Ordinul DIP nr. 34ef din 29.03.2005 cu privire la aprobarea personalului responsabil pentru implementarea TS în instituțiile penitenciare, coordonator principal-Directorul General DIP.

9. Tratatamentul adicției, accesibilitatea farmacoterapiei cu metadonă

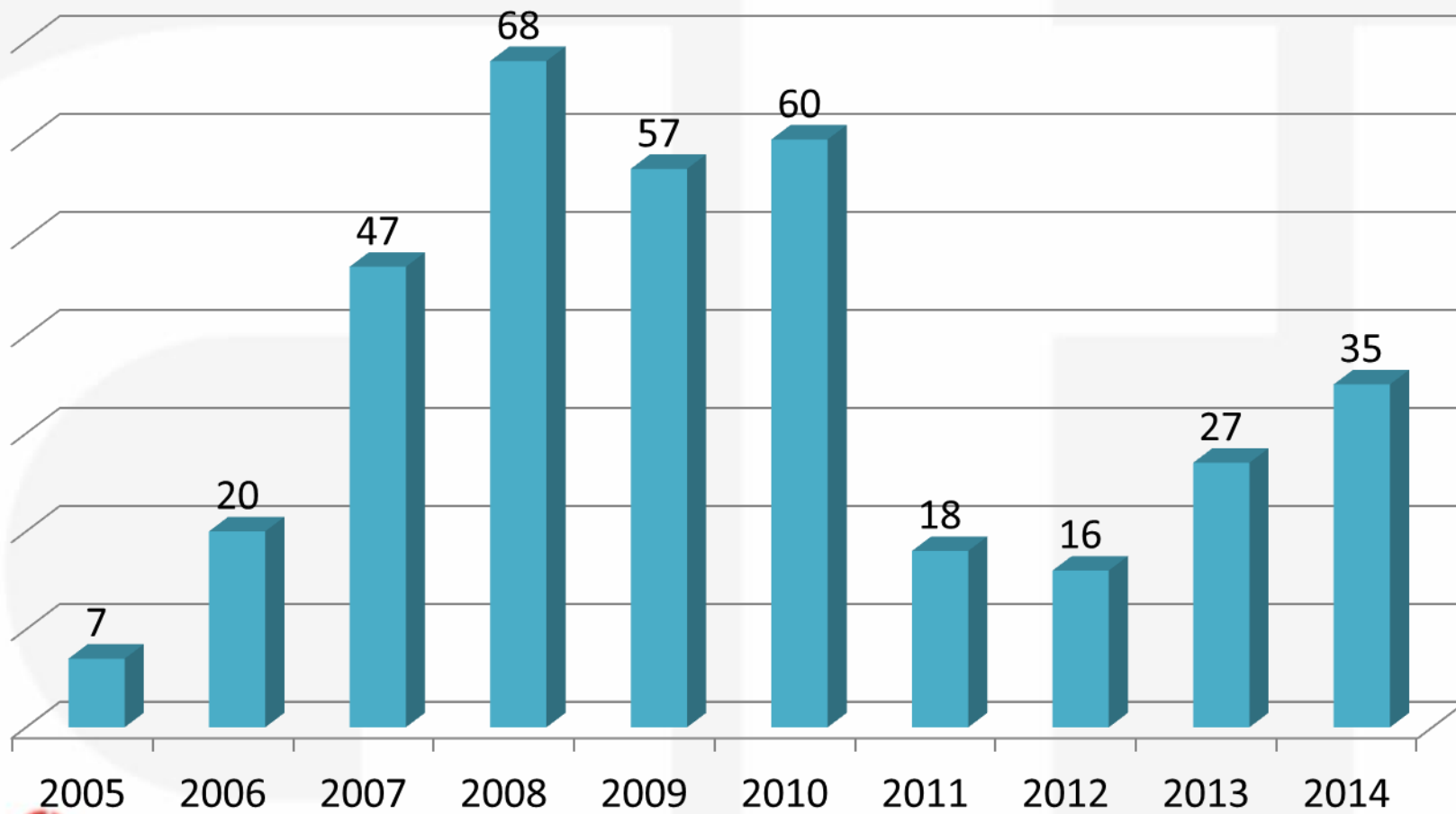
Sectorul penitenciar	anul	Sectorul civil	
Penitenciarul nr.1 Taraclia	2014	-	
Penitenciarul nr.5 Cahul (IUP)	2014	-	
Penitenciarul nr. 6 Soroca	2008	-	
Penitenciarul nr. 7 Rusca (Hincesti)	2007	-	
Penitenciarul nr.9 Pruncul (Chisinău)	2014	Chișinău	2005
Penitenciarul nr. 16 Pruncul(Chisinău)	2005		
Penitenciarul nr.15 Cricova(Chisinău)	2006		
Penitenciarul nr. 13 Chisinău(Chisinău)	2010		
Penitenciarul nr.11 Bălți	2010	Bălți	
Penitenciarul nr. 17 Rezina	2014	-	
Penitenciarul nr.18 Brănești (Orhei)	2006	-	

Farmacoterapia cu metadona, actual realizată în 11 penitenciare (din 17 existente)

Beneficiari noi incluși în tratament in sistemul penitenciar

2005 – 2013 = 320 persoane

Interacțiunea cu sectorul civil

- Conlucrare in selectarea beneficiarilor (consultul medicului narcolog)
- Vizite comune prin penitenciare pentru examinarea solicitărilor de includere in FTM, modificarea dozelor sau soluționarea situațiilor cu risc de abandon
- Transmiterea documentației medicale (inclusiv prin legătură telefonică in urgență) in caz de liberare a deținutului in FTM
- Solicitarea documentației medicale in caz de intrare in sistemul penitenciar a unei persoane in FTM
- Dozele administrate in detenție: 60 – 180 mg

Interacțiunea cu ONG-urile

- Informarea și educarea deținuților, inclusiv prin metoda “de la egal – la egal”, concursuri
- Informarea și educarea personalului penitenciar (medical și nemedical)
- Testarea la HIV pe salivă
- Oferirea trimestrială a suportului social (pachet alimentar) pentru aderența la tratament, procurat din sursele FG.
- Suport psihologic și reabilitare
- Însoțire după liberare pentru menținere în tratament și prevenirea supradozelor.

Argumentarea extinderii

- Necesitatea asigurării continuității tratamentului în caz de plasare în detenție a persoanei incluse în tratament la libertate.
- Necesitatea asigurării accesului universal la acest tratament în detenție pentru diverse tipuri de penitenciare/condamnați
- Solicitarea din partea deținuților și necesitatea respectării dreptului persoanei la servicii echivalente existente în sectorul civil.

Activități necesare

- Informarea, instruirea adecvată a personalului penitenciar în domeniul antidrog și HIV;
- Implementarea/monitorizarea screening-ului la adicții;
- Contracurarea pătrunderii drogurilor în penitenciare;
- Respectarea confidențialității datelor cu caracter medical și a dreptului pacienților la tratament, inclusiv FTM;
- Implementarea și realizarea tuturor intervențiilor recomandate pentru CDI în detenție;
- Asigurarea informării deținuților și accesului la programe de reducere a riscurilor;
- Crearea și aplicarea în practică a echipelor multidisciplinare teritoriale (din 2014).

Rezultate

- Programele derulate în rândul deținuților au demonstrat utilitatea lor, deoarece datorită acestora a fost posibilă reducerea în mod semnificativ a răspândirii HIV/SIDA în penitenciare.
- Scăderea numărului de cazuri noi depistate de infectare cu HIV în rândul deținuților, pe fonul de scădere a numărului total de teste grație practicii de consiliere.
- Numărul total de deținuți HIV pozitivi înregistrați la sfârșitul anului în perioada 2004-2013

Indicatori al studiului biocomportamental

Indicator	2007	2010	2012
Vârsta medie, ani	33,0	33,6	34,8
Utilizarea drogurilor în ultimul an, %	4,7	3,0	2,7
Utilizarea instrumentariului steril în ultima luna, %	100,0	100,0	100,0
Indicatorul integrat cunoștințe despre HIV/SIDA, %	30,8	43,4	44,0
Prevalența HIV, %	4,2	3,4	1,9
Prevalența HVB, %	11,3	16,3	13,1
Prevalența HVC, %	21,0	15,6	8,6

Suport tehnic din partea UNODC pe parcursul anilor 2013/2014, inclusiv in elaborarea Manualelor de procedură

 UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

Agenția Națiunilor Unite pentru
Combaterea Drogurilor și Criminalității
str. București 67, etaj 3, or. Chișinău, Republica Moldova,
Tel.: + 373 (22) 854 099; Fax: + 373 (22) 854 098
www.unodc.org

Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Ministerul Justiției al Republicii Moldova
str. Titulescu, 35, MD-2032
or. Chișinău, Republica Moldova,
Anticamera: Tel.: + (373 22) 55 00 05
Unitatea de gardă: Tel./fax: + (373 22) 55 90 68
www.penitenciar.gov.md

Manual de procedură în implementarea
Programului de Farmacoterapie cu Metadonă
în sistemul penitenciar din Republica Moldova

 UNODC
United Nations Office on Drugs and Crime

DEPARTAMENTUL
INSTITUȚIILOR PENITENCIARE

Agenția Națiunilor Unite pentru
Combaterea Drogurilor și Criminalității
str. București 67, etaj 3, MD-2012,
or. Chișinău, Republica Moldova,
Tel.: + 373 (22) 854 099; Fax: + 373 (22) 854 098
www.unodc.org

Departamentul Instituțiilor Penitenciare
Ministerul Justiției al Republicii Moldova
str. Titulescu, 35, MD-2032
or. Chișinău, Republica Moldova,
Anticamera: Tel.: + (373 22) 55 00 05
Unitatea de gardă: Tel./fax: + (373 22) 55 90 68
www.penitenciar.gov.md

Manual de procedură în implementare
Programului de Schimb de Seringi, distribuire a prezervativelor
și dezinfectanților în sistemul penitenciar din Republica Moldova

CHIȘINĂU 2014

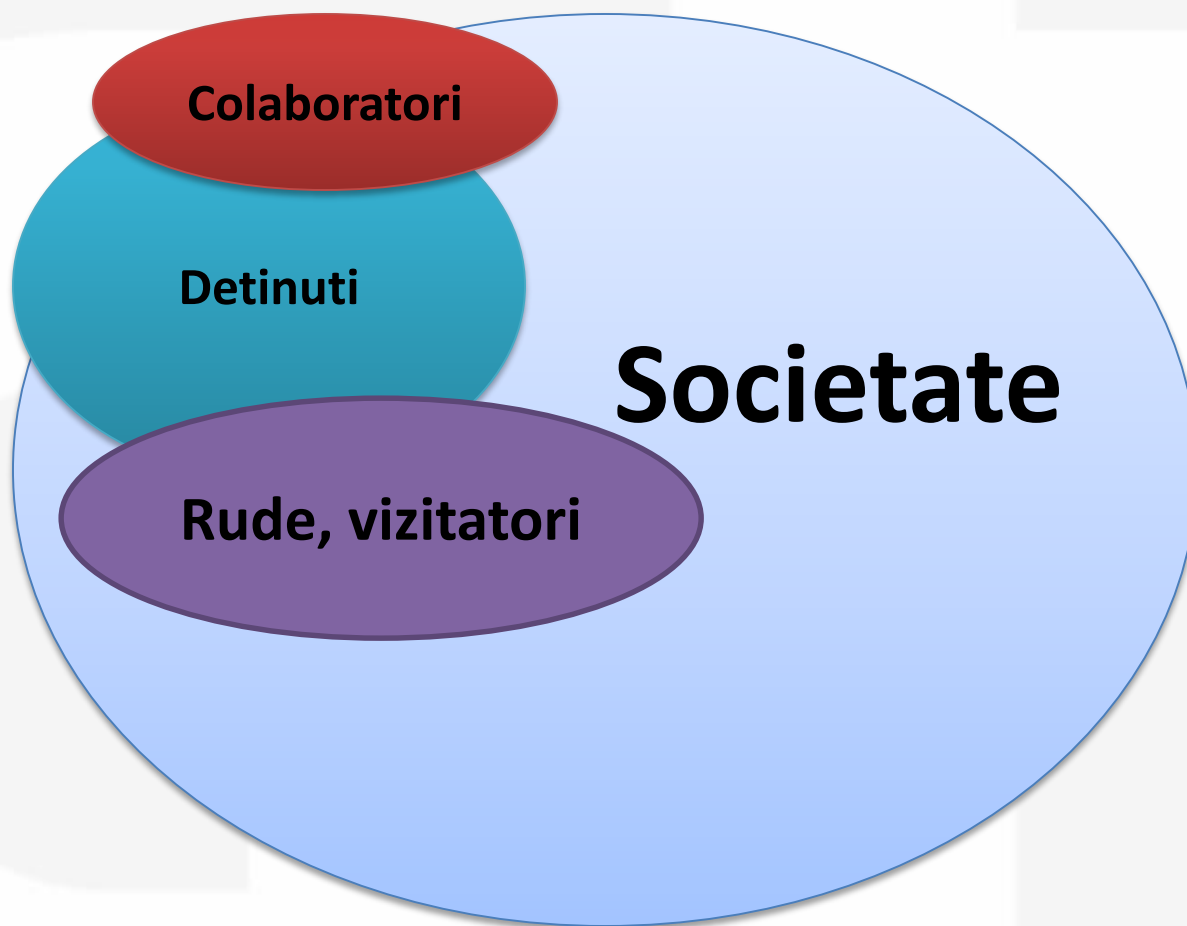
Provocări “interne” a penitenciarelor

- Numărul mai mic de puncte de tratament in sectorul civil și acoperirea geografică insuficientă (Chișinău și Bălți) impune excluderea treptată «forțată» a unor beneficiari înainte de liberare.
- Polinarcomania, drogurile sintetice și influența subculturii criminale.
- Fluctuația personalului.

Provocări “externe”

- Lipsa unui acord de colaborare între DNR, penitenciare, MAI și Programul Național TB& HIV în vederea asigurării continuității FTM
- Protocolul clinic național (2014) revizuit/aprobat? Manualele DIP conțin elemente noi conform ghidului OMS
- Declararea stărilor de sevraj și supradozelor, inclusiv deceselor la CDI

Protecția sanatații in detenție NU se referă doar la detinuți

Merci!

Svetlana Doltu

svetlana.doltu@gmail.com